ODRŽIVA UPORABA PESTICIDA

Stručni skup: Okoliš i zdravlje

Koprivnica, 21.3.2014.

mr. sc. Željkica Oštrkapa-Međurečan

www.savjetodavna.hr

- SREDSTVA ZA ZAŠTITU BILJA su konačni oblici aktivnih tvari i pripravci dostupni korisnicima, a namijenjeni su za:
  - zaštitu bilja i biljnih proizvoda od štetnih organizama ili za sprječavanje djelovanja takvih organizama
  - uništavanje neželjenog bilja ili biljnih dijelova
  - zadržavanje ili sprječavanje neželjenog rasta bilja

Svrha uporabe SZB

- smanjiti gubitke uroda i kakvoće poljoprivrednih kultura uzrokovane štetnim organizmima (štetnici, uzročnici bolesti i korovi)

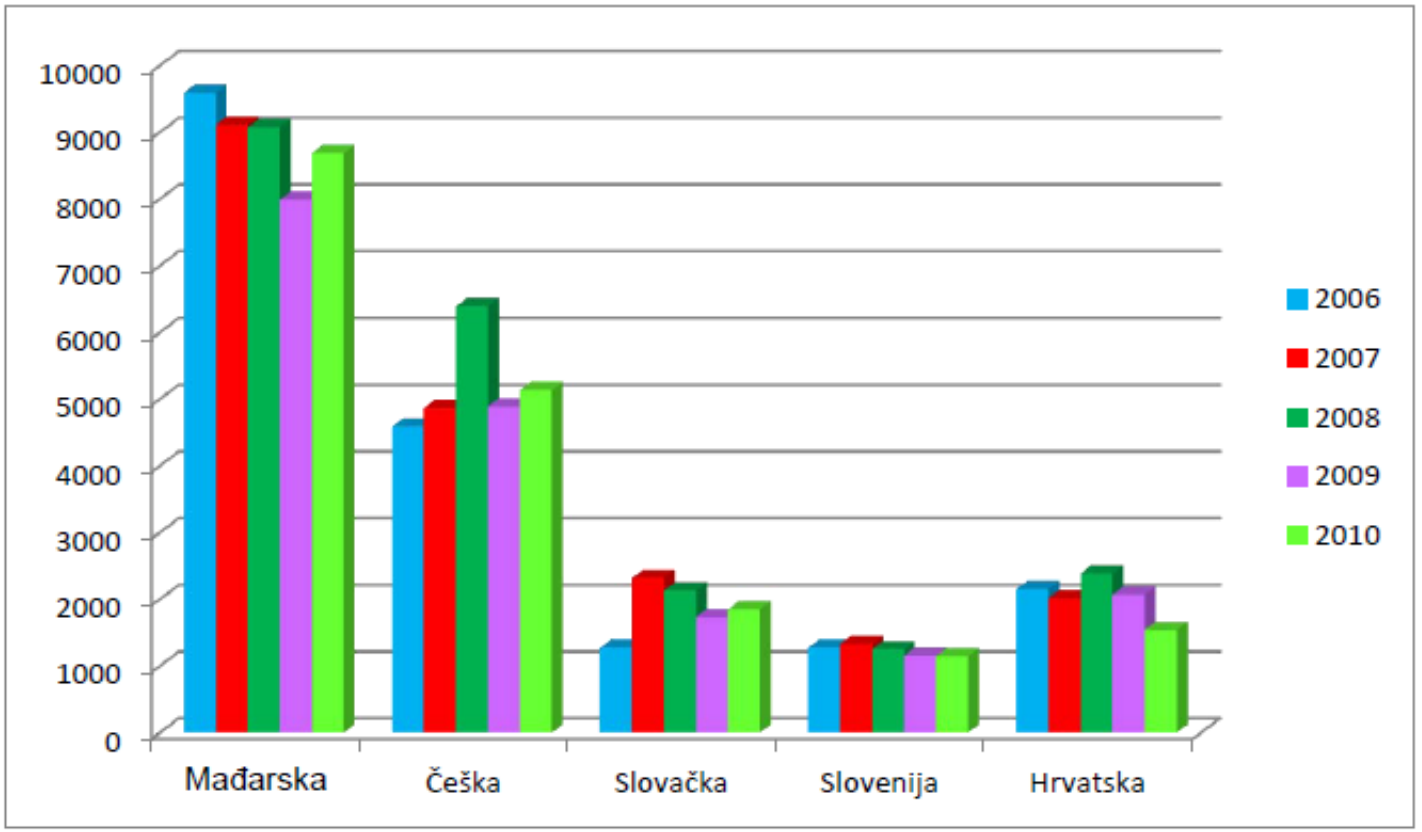
Ukupni gubici od štetnih organizama u RH

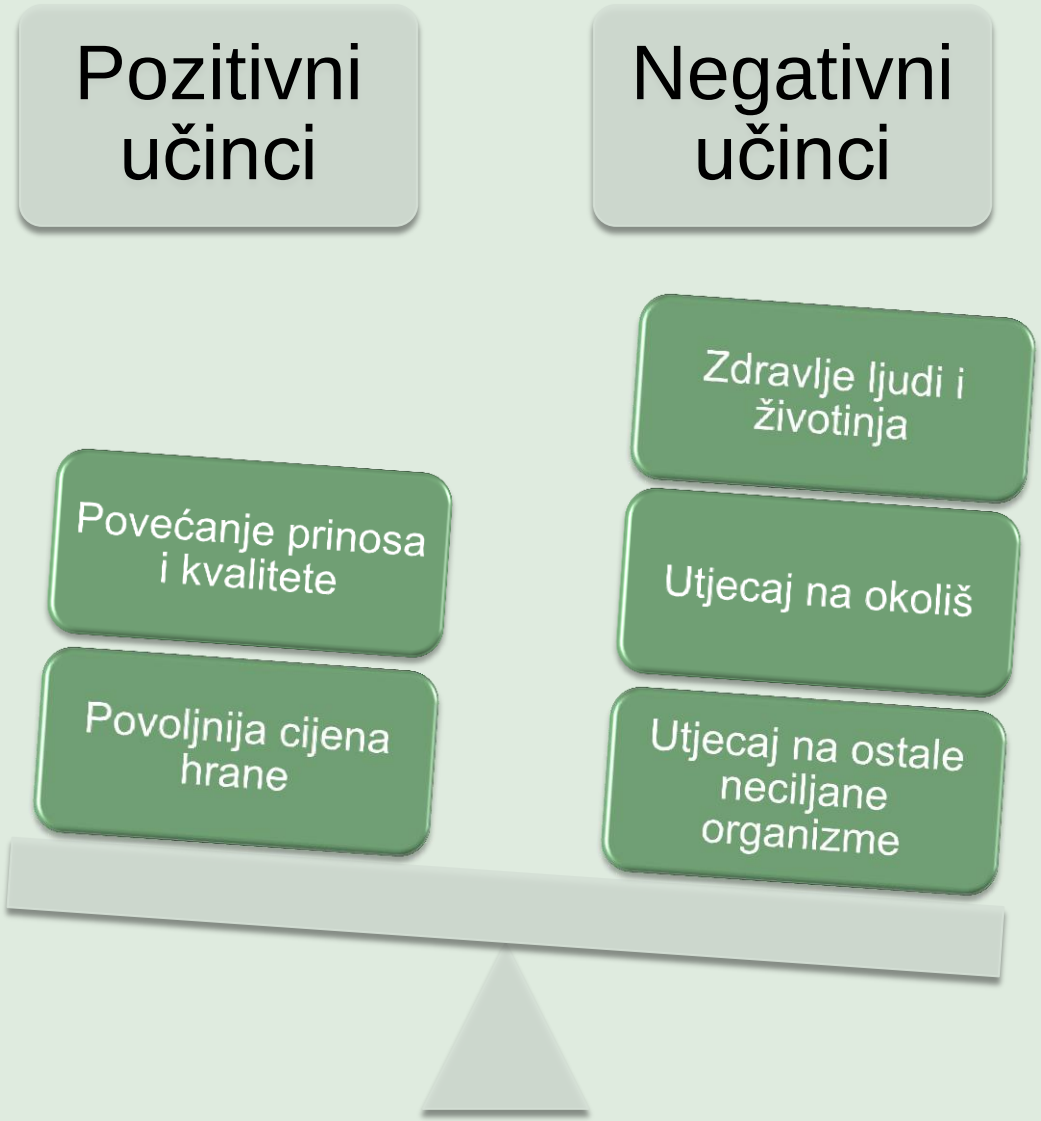
29,2%

Potrošnja sredstava za zaštitu bilja

Graf. 1: *Potrošnja aktivne tvari u '000 kg u poljoprivredi i hortikulturi 2006.-2010. Izvor ECPA-Obrada MP*

Pozitivni učinci
Negativni učinci
Povećanje prinosa i kvalitete
Povoljnija cijena hrane
Zdravlje ljudi i životinja
Utjecaj na okoliš
Utjecaj na ostale neciljane organizme

PRAVNA OSNOVA

- usvajanje Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida

- Pravilnik o uspostavi akcijskog okvira za postizanje održive uporabe pesticida (NN 142/12)

- 13. lipnja 2013. godine donešen ***Nacionalni akcijski plan za postizanje održive uporabe pesticida*** (razdoblje 2013.-2023.)

- **Zakon o održivoj uporabi pesticida** (NN 14/14)

- Nacionalni akcijski plan za postizanje održive uporabe pesticida (NAP) ima za cilj smanjenje rizika za zdravlje ljudi, životinja i okoliša povezanog s uporabom pesticida i poticanje integriranih i alternativnih mjera suzbijanja štetnih organizama

Ciljevi NAP-a i mjere za ostvarivanje

- Daljnje smanjenje rizika od uporabe SZB za zdravlje ljudi, životinja i okoliša na temelju prepoznatog rizika vezanog uz uporabu određenih SZB

- Smanjenje razina ostataka pesticida u hrani, vodi za piće i okolišu uključujući jačanje laboratorijskih i administrativnih kapaciteta za provedbu monitoringa i broja aktivnih tvari i metabolita koji se mogu odrediti te uključujući primjenu nekemijskih mjera zaštite bilja

Mjere za ostvarivanje ciljeva

Monitoring ostataka pesticida u hrani

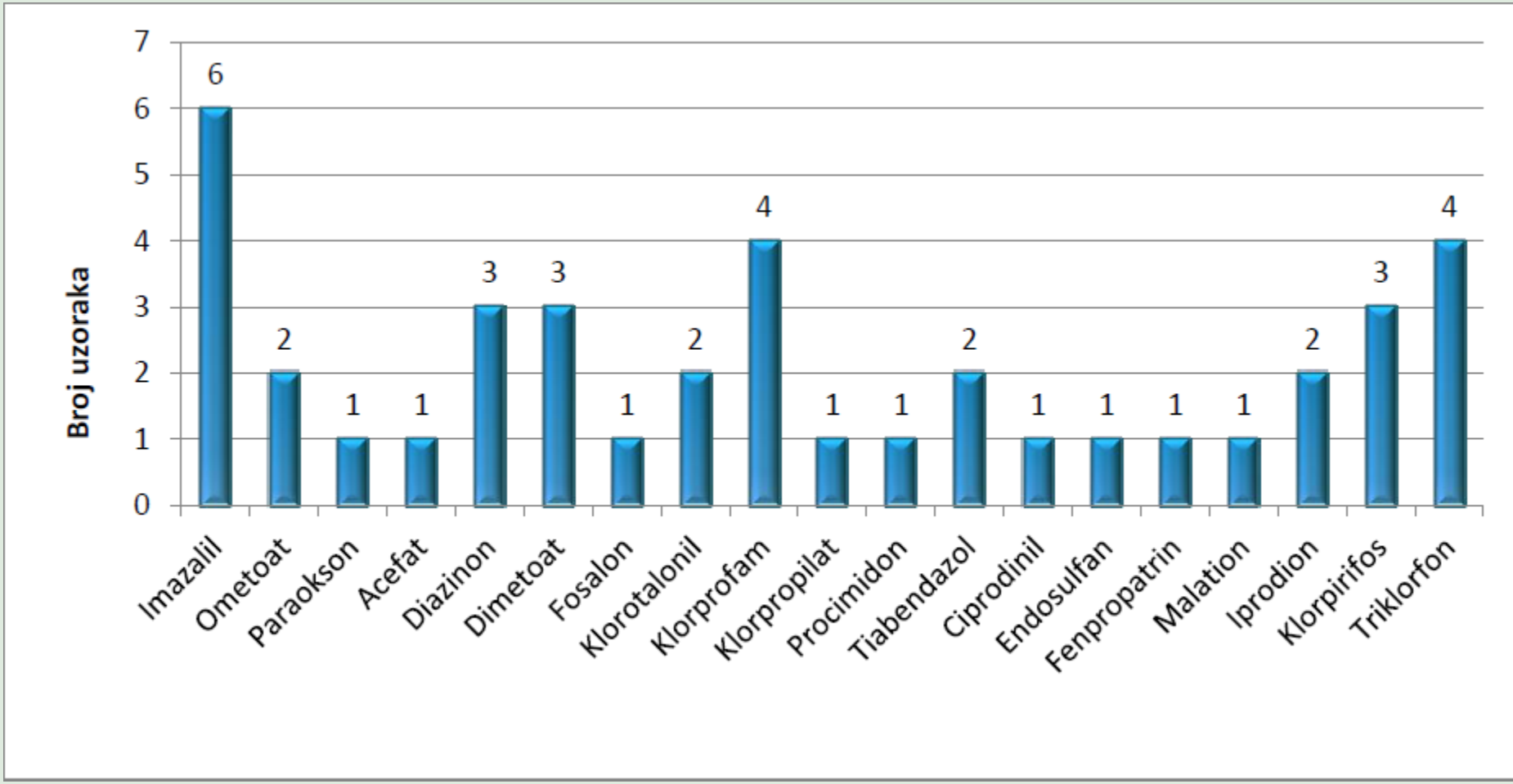
-provodi se 2007. godine

<u>Mjera:</u> Opremiti i ovlastiti laboratorij s odgovarajućom analitičkom opremom za proizvode biljnog podrijetla kako bi se mogle analizirati aktivne tvari navedene u Uredbi (EU) br. 788/2012 i svakoj sljedećoj uredbi te osigurati odgovarajući broj osposobljenih djelatnika.

Aktivne tvari i broj uzorak u kojima su utvrđena prekoračenja MDK. Izvor MP 2007.-2012.

Program	2007	2008	2009	2010	2011	2012
EU propis	Preporuka 2007/225/EC	Preporuka 2008/103/EC	Uredba (EC) 1213/2008	Uredba (EC) 901/2009	Uredba (EC) 915/2010	Uredba (EU) 1274/2011
Broj vrsti proizvoda	9	14	14	15	15	15
Broj aktivnih tvari	77	87	87	88	107	110
Broj gradova	5	6	7	7	7	7
Broj analiziranih uzoraka	112	246	292	409	416	417
Broj uzoraka (%) bez ostataka	78 (70 %)	180 (73 %)	207 (70.9 %)	353 (86 %)	299 (71,9 %)	300 (72 %)
Broj uzoraka (%) s ostacima ispod MDK	26 (23 %)	55 (23 %)	79 (27,1 %)	52 (13 %)	116 (28,1 %)	112 (27 %)
Broj uzoraka (%) s ostacima iznad MDK	8 (7 %)	11 (4 %)	6 (2,05 %)	4 (1 %)	1 (0,24 %)	1 (0,24 %)
Financiranje MP (kuna)	200.000	500.000	707.168	1.000.000	1.000.000	1.000.000

Aktivne tvari i broj uzoraka u kojima su utvrđena prekoračenja MDK. Izvor MP 2007-2012.

Opći ciljevi NAP-a

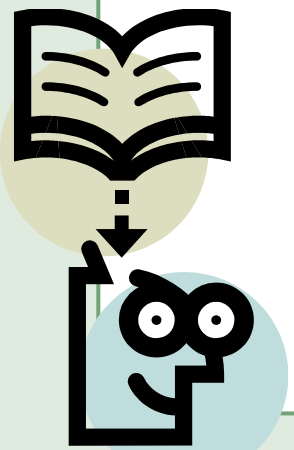
- Uspostava sustava izobrazbe o sigurnoj uporabi pesticida za profesionalne korisnike pesticida, distributere i savjetnike radi smanjenja rizika povezanih s uporabom pesticida, te onemogućavanje uvoza, nabave, distribucije, prodaje, davanja savjeta i uporabe SZB koja su namijenjena profesionalnim korisnicima osobama koje nemaju odgovarajuću iskaznicu

Izobrazba profesionalnih korisnika SZB

- Svi profesionalni korisnici SZB moraju imati primjerenu izobrazbu (osnovna i dopunska)

- Modul za profesionalne korisnike
  - Osnovni:
    - 15 školskih sati
    - završen najkasnije do 26.11.2015.
  - Dopunski:
    - u roku od 5 godina nakon stjecanja osnovne (ili dopunske) izobrazbe

Izobrazba profesionalnih korisnika SZB

- Ministarstvo će ovlastiti predavače i institucije za provođenje izobrazbe

- Obveznici izobrazbe se prijavljuju prijavnicom koja će biti dostupna na internetskim stranicama Ministarstva www.mps.hr

- Na modul za profesionalne korisnike može se prijaviti punoljetna osoba ako je završila najmanje **osnovnu školu** u trajanju od 8 godina

Izobrazba profesionalnih korisnika SZB

- Nakon položenog ispita kandidat dobiva potvrdu o položenom ispitu

- Na osnovi potvrde izdaje se identifikacijska iskaznica za profesionalne korisnike

Iskaznica za profesionalne korisnike

- Iskaznica za profesionalne korisnike izdaje se na razdoblje od 5 godina
- Glasi na ime i prezime i neprenosiva je
- Vrijedi uz osobnu iskaznicu

Nakon 26.11.2015. bez **iskaznice** neće biti moguće kupiti sredstva za zaštitu bilja namijenjena za profesionalnu uporabu (za profesionalne korisnike)

Opći ciljevi NAP-a

- Uspostava sustava redovitih pregleda uređaja za primjenu pesticida koji su u uporabi, u ovlaštenim ispitnim stanicama

Pregled uređaja za primjenu pesticida

- Uređaji za primjenu pesticida koje koriste profesionalni korisnici podliježu redovitom pregledu
- do 26.11.2016. moraju biti barem jednom pregledani
- do 26.11.2014. moraju biti pregledani uređaji proizvedeni prije 1995. godine
- redoviti pregledi se obavljaju jednom u 3 godine (izuzev uređaja kupljenih nakon 1.1.2013. koji prvi pregled trebaju obaviti u razdoblju od 5 godina)

Pregled uređaja za primjenu pesticida

- obveznom redovitom pregledu ne podliježu:
  - ručni uređaji i leđne prskalice na ručni, baterijski i motorni pogon
  - leđni motorni atomizeri

Ne podliježu pregledu

Pregled uređaja za primjenu pesticida

- Ministarstvo ovlašćuje ispitne stanice
- Na temelju pozitivnog ishoda pregleda ispitna stanica dodjeljuje uređaju znak o obavljenom redovitom pregledu

Opći ciljevi NAP-a

- Unapređenje sustava distribucije i prodaje pesticida

Mjere za ostvarivanje ciljeva

Trgovina i prodaja sredstava za zaštitu bilja

Glavne manjkavosti postojećeg sustava :

-Sredstva za zaštitu bilja bila su dostupna svakoj osobi neovisno o njegovoj stručnoj spremi i znanju koje posjeduje

-Izobrazba profesionalnih korisnika, distributera i savjetnika nije bila obvezujuća

-Nije uspostavljena evidencija pravnih i fizičkih osoba koje stavljaju na tržište SZB

-Nije bila propisana obveza vođenja evidencije o prodaji SZB

Mjere za ostvarivanje ciljeva

Trgovina i prodaja sredstava za zaštitu bilja

Mjera:Uspostava vođenja evidencije o prodanim količinama SZB i prijava Ministarstvu poljoprivrede ukupne godišnje prodaje SZB koja su prodana krajnjim korisnicama

Mjera: Provedba izobrazbe za sve distributere i savjetnike u prodaji

Mjera: Razdvajanja SZB namijenjenih profesionalnim korisnicima i namijenjenih neprofesionalnim korisnicima (amaterima)

Mjera: Zabrana prodaje, davanja savjeta i kupnje SZB namijenjenih profesionalnim korisnicima osobama koje nisu stekle osnovnu izobrazbu. Zabrana se primjenjuje od 26. 11. 2015.

Opći ciljevi NAP-a

- Zaštita okoliša s naglaskom na gospodarenje otpadnom ambalažom pesticida

Mjere za ostvarivanje ciljeva

Zaštita okoliša s naglaskom na gospodarenje otpadom od pesticida

Mjera: Kroz sustav izobrazbe profesionalnih korisnika pesticida, distributera i savjetnika dati posebni naglasak na proširenje znanja o provedbi propisa u gospodarenju otpadnom ambalažom i otpadom SZB.

Mjera: Pojačati inspekcijski i po potrebi koordinirani inspekcijski nadzor distributera SZB na tržištu RH, a naročito onih koji nisu udruženi i nemaju ugovorenu suradnju s nekom od pravnih ili fizičkih osoba koja ima dozvolu za gospodarenje opasnim otpadom.

Gospodarenje otpadnom ambalažom SZB

- sukladno propisima koji uređuju opasni otpad
- u skladu s uputom na etiketi
  - zbrinjavanje ambalaže od SZB kroz akcije "Prateći list"

Količina sakupljene otpadne ambalaže sredstava za zaštitu bilja u Koprivničko-križevačkoj županiji

www.savjetodavna.hr

